

Vážené pedagožky, vážení pedagogové, metodické listy k inscenacím, které pro vás připravily lektorky Divadla Polárka, by Vám měly sloužit jako inspirace pro přípravu žáků*yn či studentů*ek na zhlédnutí a následnou reflexi divadelního představení.

Cílem těchto materiálů je budovat a prohlubovat u našich mladých diváků a divaček vztah k divadlu a umění vůbec, podpořit jejich kreativitu, schopnost analyzovat použité prostředky a pomoci jim vytvářet si svébytný názor na divadlo.

Metodické listy jsou vždy sestaveny tak, aby se daly realizovat v prostorách školní třídy a v kolektivu žáků*yn/studentů*ek bez dosavadních zkušeností s dramatickou výchovou či divadlem. Aktivity na sebe logicky navazují a směřují k určitému celku, je však jen na Vás, jak s nimi budete nakládat: jednotlivé aktivity mohou být realizovány samostatně, či mohou být zjednodušeny s ohledem na Vaše možnosti a potřeby.

Přestože jsou cíle metodických listů a workshopů k představením nabízených divadlem podobné, jednotlivé aktivity se liší, proto je možné absolvovat oboje.

Věříme, že investovaný čas do kvalitní přípravy na návštěvu divadla a jeho následná reflexe vytvoří dětem/dospívajícím intenzivnější a hlubší zážitek z představení a může zajímavě obohatit nejen jedince, ale i celý třídní kolektiv.

O inscenaci

Inscenace *Nekonečný příběh* je dramatizací legendárního románu Michaela Endeho. Jejím hlavním tématem je sebepoznání, vyrovnávání se s náročnými životními situacemi i vlastním strachem. Zabývá se tak především otázkami dospívání a hledání vlastní vůle.

Nekonečný příběh je často spojován s filmovou adaptací z roku 1984, která ale zobrazuje pouze první část knihy a příběh zplošťuje. Oproti tomu inscenace zpracovává celou mytologickou iniciační cestu hlavního hrdiny Bastiána, který díky ní přechází z jedné životní fáze do druhé. Bastián, feminní kluk vymykající se z kolektivu svou jinakostí, se vydává za poznáváním sebe sama ve chvíli, kdy se musí vyrovnávat se situací kolem nemocné maminky. Stane se tak poté, co nalezne knihu, díky níž se ocitá v nekonečné říši Fantázie, která potřebuje jeho pomoc. Inscenačním klíčem je zrcadlení skutečného světa do světa Fantázie. Tento princip je vizuálně zobrazen také na scéně a v kostýmovém řešení. Bastián se ocitá na nemocničních chodbách, kam přichází za nemocnou maminkou: právě nemocnice se stává motivem nemocného světa a poukazuje na to, že člověk, který projde iniciační cestou, pozná, co a jak je potřeba léčit. Inscenace navíc poukazuje na to, že fantázie a snění nejsou lež. Je to známka bohatého vnitřního světa. Má ale i negativní konotaci, protože se v ní dá ztratit. A pro ty, kteří nemají pod kontrolou své ego, může být tato cesta do Fantázie zničující.

Tento materiál se skládá ze dvou částí: aktivity předcházející návštěvě divadelního představení a aktivity po zhlédnutí divadelního představení. Každá z částí má časovou dotaci přibližně jednu vyučovací hodinu. Avšak při delších diskuzích či hlubším rozvíjení témat mohou aktivity trvat i déle.

Vzhledem k námětu a tématu inscenace doporučujeme program zařadit do hodiny Českého jazyka a literatury nebo Občanské výchovy.

Vzdělávací oblasti podle RVP

Český jazyk a literatura

Člověk a společnost – výchova k občanství

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Aktivity PŘED návštěvou představení (45 min.)

Cíle:

žactvo dokáže na konkrétních příkladech doložit význam slova nekonečno

žactvo se orientuje v klasických dílech a autorech fantasy literatury

žactvo přistoupí ke zhlédnutí inscenace aktivně

1

Asociační řetěz „Kde se mi čte nejlépe“ (10 min.)

Žactvo se posadí do kruhu. Sdělíme žákům*yním téma aktivity: kde se mi čte nejlépe. Dáme jim prostor, aby se nad otázkou zamysleli. První žák*yně řekne jedno slovo nebo krátké spojení, které vystihuje místo nebo situaci, kde se mu/jí dobře čte (např. postel, ticho, lavička). Další žák*čka pokračuje vlastní asociací na téma místo ke čtení. Takto postupně vzniká asociační řetěz. Do řetězu nezasahujeme, není nutné opravovat či navrhnout vlastní. Pokud něčí slovo nenapadá, může předat slovo dál nebo zkusíme přeformulovat otázku. Na závěr se třída krátce zamyslí nad tím, jak rozdílná místa a podmínky si se čtením spojuje, a že každý má ideální prostředí pro čtení jiné.

2

Nekonečné bingo (15 min.)

Nejprve prozradíme téma hry: nekonečno. Žactvo krátce přemýšlí, co pro ně slovo nekonečno znamená. Poté každé*mu rozdáme prázdnou bingo kartičku (viz Pracovní list PŘED představením, Příloha 1). Do jednotlivých polí si každý*á sám*ama vymýšlí a zapisuje slova, která si s nekonečnem spojuje. Slova na kartičce není možné opakovat. Když mají všichni kartičky připravené, hra začíná. Postupně vyzýváme žactvo, aby nahlas řeklo jedno své slovo. Slova zapisujeme na tabuli, aby nám zůstala na očích. Pořadí slov určujeme my nebo náhoda. V momentě, kdy má někdo vyřčené slovo právě na své kartičce, zakroužkuje ho nebo vybarví. Když vytvoří zakroužkovanou nebo vybarvenou řadu (vodorovně, svisle nebo šikmo), zvolá „bingo“. Následně ještě může slova přečíst a krátce vysvětlit, proč je s nekonečnem spojil.

3

Fantasy světy v literatuře (10 min.)

Po dokončení hry bingo navážeme krátkou diskuzí. Ptáme se třídy na to, zda pro ni byl někdy nějaký příběh nekonečný, a v jakém smyslu. Žactvo odpovídá podle vlastních zkušeností. Byl nekonečný především děj, nebo svět, který kniha popisovala? Společně přemýšlíme nad tím, jak mohou fantasy světy vypadat a čím se liší od skutečnosti. Následuje otázka, jaké známé fantasy světy žactvo zná. Odpovědi zaznívají nahlas, můžeme je zapisovat na tabuli či velký balicí papír uprostřed kruhu.

Následně rozdáme krátké ukázky z fantasy knih (viz Pracovní list PŘED představením, Příloha 2). Úkolem žáků*yn je pokusit se přiřadit ke každé ukázce autora a název díla. Pracují samostatně nebo ve dvojicích.

4

Zákony Divádlie (10 min.)

Společně si vytvoříme imaginární svět jménem Divádlie, tedy svět divadla. Položíme a zodpovíme si otázky Jak tento svět vypadá? Co všechno v něm je? Jací tvorové a bytosti tam žijí? Žactvo postupně navrhuje své představy. Společně se snažíme shodnout na tom, jak může Divádlie vypadat, jaké má barvy, zvuky a atmosféru. Nápady shrnujeme a propojujeme.

Následně si žáci*kyně vytvoří živý obraz světa Divádlie. Postupně se rozmisťují v prostoru a pomocí těla, postoje a mimiky znázorní, co do tohoto světa patří (např. jeviště, diváci, herci, světla, ticho, napětí, pozornost, potlesk). Každý zobrazuje sochu jedné z vybraných věcí. Sochy na sebe mohou navazovat a vzájemně se doplňovat.

V další části se pozornost přesune k Listině základních dohod světa Divádlie. Vysvětlíme, že aby takový svět dobře fungoval, potřebuje svá pravidla a zákony. Žactvo navrhuje obsah Listiny základních dohod Divádlie. Přemýšlí nad tím, jaká pravidla a dohody v této zemi mezi občany*kami fungují. Nápady se zapisují na orámovaný papír (viz Pracovní list PŘED představením, Příloha 3). Z navržených pravidel společně vytvoříme krátký seznam, jenž by ale neměl vytvářet pocit, že je něco zakázané nebo povinné. Zvědomujeme možnosti prožitku a projevení emocí, které jsou v divadle vítané.

Na závěr shrneme, že dodržování těchto zákonů pomáhá tomu, aby divadelní svět mohl naplno fungovat – pro herce i pro diváky –, a že se jimi budou řídit při nadcházející návštěvě divadelního představení.